

17 Νοεμβρίου 2021

«Γνωρίζω την Ελληνική μου ταυτότητα»: Ο Ρήγας Βελεστινλής

Επιστήμες, Τέχνες & Πολιτισμός / Ιστορία, Αρχαιολογία, Παλαιογραφία, Στρατιωτικά & Εθνικά
θέματα

Ο Ρήγας έβαλε όλη του την γνώση, στην υπηρεσία του λαού. Ο «Θούριος» θρόνιασε πάνω στα χείλη των σκλαβωμένων κι έγινε σημαία μέσα στα μυαλά των ραγιάδων, τους οδηγούσε σαν παιάνας προς την ελληνική επανάσταση.

Συνεχίστηκε την Τρίτη 9 Νοεμβρίου, με την 34η συνέχεια, η σειρά διαλέξεων που πραγματοποιεί ο Εικαστικός και Συγγραφέας κ. Βαγγέλης Παπάς, με γενικό τίτλο «Γνωρίζω την Ελληνική μου ταυτότητα», στο πλαίσιο του προγράμματος «ENOPIA εν δράσει...».

Η σειρά θα ολοκληρωθεί τον Δεκέμβριο, καλύπτοντας όλη την χρονική περίοδο της επετείου των 200 χρόνων από την κήρυξη της Ελληνικής Επανάστασης του 1821.

Η διάλεξη αφορούσε το 1ο μέρος από το αφιέρωμα στην Ελληνική Επανάσταση και μεταδόθηκε από το διαδίκτυο, μέσα από το κανάλι του «ENOPIA εν δράσει...» στο YouTube.

Οι 4 αιώνες της τουρκοκρατίας, ήταν μια αδιάκοπη κίνηση απελευθέρωσης, όπως όλα το μαρτυρούν. Οι επαναστάσεις που προηγήθηκαν του 1821 δεν πέτυχαν γιατί είχαν τοπικό χαρακτήρα. Υπήρχαν πολλά κινήματα, αλλά πάντα σε τοπικό επίπεδο.

Επίσης, τα περισσότερα από αυτά, γινόντουσαν με την υποκίνηση των δυτικών, οι οποίοι όταν πετύχαιναν τον σκοπό τους και συμφωνούσαν με τους Τούρκους, άφηναν τους Έλληνες στο έλεος του εχθρού.

Ακόμη, δεν είχε αναπτυχθεί εκείνο το αίσθημα της εθνικής συνοχής. Όταν ήρθε η οθωμανική αυτοκρατορία να καταπιεί τον ελληνικό κόσμο, άρχισε να ριζώνει αυτό το αίσθημα, μέσα στην μήτρα της τουρκοκρατίας, που θα γεννούσε την ιδέα του

έθνους – κράτους.

Παράλληλα, σε όλες τις επαναστάσεις που προηγήθηκαν, δεν υπήρξε μία μεγάλη ηγετική μορφή. Είναι τα πρόσωπα τα οποία κινούν την ιστορία και ειδικά οι μεγάλοι ηγέτες, είναι αυτοί που κάνουν την διαφορά στην ιστορία.

Η οθωμανική αυτοκρατορία, ήδη από τα τέλη του 16ου και αρχές του 17ου αιώνα, αρχίζει να παρουσιάζει κάποια σημάδια κόπωσης, ενώ το 18ο αιώνα εμφάνιζε πλέον εικόνα παρακμής.

Αποδυναμώθηκε η κεντρική διοίκηση, τοποθετούνταν ανίκανοι αξιωματούχοι σε υψηλές θέσεις, οι οποίοι κατασπαταλούσαν αλόγιστα τον δημόσιο πλούτο, καταδυναστεύοντας τους λαούς οι οποίοι ήταν υπήκοοι τους, ενώ παραμελήθηκε πάρα πολύ ο στρατός.

Η πρώτη αιτία που συνετέλεσε να πετύχει η επανάσταση του 1821, ήταν το γεγονός πως οι Έλληνες εκμεταλλεύτηκαν την παρακμή της οθωμανικής αυτοκρατορίας.

Ένα δεύτερο αίτιο είναι ότι οι Έλληνες, κατάφεραν να αναρριχηθούν σε υψηλές διοικητικές θέσεις της οθωμανικής διοίκησης. Χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι οι Φαναριώτες, οι οποίοι ζούσαν στην περιοχή Φανάρι της Κωνσταντινούπολης, εκεί που εδρεύει το Οικουμενικό Πατριαρχείο.

Ήταν σπουδαγμένοι άνθρωποι, πολύγλωσσοι, είχαν μεγάλη επιτυχία στο εμπόριο, και κατάφεραν από το 1661 να αναρριχηθούν στο αξίωμα του Μεγάλου Δραγουμάνου, που σημαίνει διερμηνέας.

Οι δραγουμάνοι του παλατιού, συμμετείχαν σε όλες τις διαπραγματεύσεις με τους ξένους απεσταλμένους των δυτικών δυνάμεων και επηρέαζαν σε πολύ μεγάλο βαθμό, την χάραξη της εξωτερικής πολιτικής της οθωμανικής αυτοκρατορίας. Ο επικεφαλής τους ήταν ο μέγας δραγουμάνος, που υπήρξε πρόσωπο κλειδί στην επικοινωνία του παλατιού με τις υπόλοιπες αυλές της Ευρώπης και αυτό το χαρτοφυλάκιο το κατείχαν Έλληνες.

Μπορεί να κοιτούσαν και την καριέρα τους, αλλά είχαν πάντα στην άκρη του μυαλού τους, να προσέχουν τα συμφέροντα των ραγιάδων, των υπόδουλων Ελλήνων.

Μία ακόμα αιτία της ελληνικής επανάστασης, είναι και το εμπορικό και ναυτικό δαιμόνιο των Ελλήνων ναυτικών. Οι Έλληνες σάρωσαν την Μεσόγειο και πηγαίνοντας σε πολλά λιμάνια, δεν έπαιρναν μόνο πλούτο για τους ίδιους, αλλά

έφερναν και τις μεγάλες επαναστατικές ιδέες της δύσης, αναπτερώνοντας την ελπίδα των υπόδουλων Ελλήνων ότι έρχεται η σειρά τους να απελευθερωθούν.

Η ελληνική επανάσταση είναι πρωτοπόρος στην ανάγκη των λαών για ελευθερία και ανεξαρτησία. Και το κατάφεραν αυτό οι Έλληνες, με πολύ αίμα.

Όλοι οι λαοί είχαν απέναντι τους μια μεγάλη και ογκώδη σκιά, την Ιερά Συμμαχία. Ήταν μια ιδέα που πραγματοποιήθηκε μετά τους ναπολεόντειους πολέμους, που η Ευρώπη είχε αιματοκυλιστεί και βρισκόταν σε μεγάλη αναταραχή.

Τότε ο τσάρος της Ρωσίας Αλέξανδρος Α', ο αυτοκράτορας της Αυστρίας Φραγκίσκος Β' και ο βασιλιάς της Πρωσίας Φρειδερίκος Γ', υπέγραψαν μία συνθήκη για να επιβάλλουν ειρήνη στην Ευρώπη, και να μπορέσει έτσι να ισοροπήσει.

Ο καλοπροαίρετες σκέψεις και προθέσεις της Συμμαχίας, άρχισαν σταδιακά να μεταβάλλονται., κυρίως λόγω του καγκελάρου της Αυστρίας Κλέμενς φον Μέττερνιχ, που ήταν ο κεντρικός άξονας της Συμμαχίας. Πλέον η κυριότερη επιδίωξη της ήταν να μετατραπεί η πρόθεση για ειρήνη και διεθνή τάξη, σε ένα φόβο απέναντι στα απελευθερωτικά κινήματα, έναν οδοστρωτήρα καταπολέμησης αυτών των κινήματων και παύει ο θρησκευτικός χαρακτήρας της, που ήταν χριστιανικός, και αποκτά έναν καθαρά αντιδραστικό πολιτικό χαρακτήρα.

Η ελληνική επανάσταση, αν βρήκε κάποιον απέναντι της, ήταν η Ιερά Συμμαχία και ο Μέττερνιχ. Οι Έλληνες δεν πτοούνται και μετράει στην Ευρώπη το θάρρος και η γενναιότητα τους, το πείσμα και η αποφασιστικότητα τους.

Η Αυστρία με τον Μέττερνιχ είχε γίνει ένας επικίνδυνος τόπος και το 1796, συλλαμβάνεται στην Τεργέστη από την αυστριακή αστυνομία, ένας Έλληνας από το Βελεστίνο, με την αιτιολογία ότι είναι στασιαστής και παραδίνεται στους Τούρκους για να τον δολοφονήσουν.

Ήταν ο Ρήγας Βελεστινλής, που έδωσε έναν τόνο στην ιστορία, που δεν συντάραξε μόνο τους Έλληνες, αλλά συγκίνησε βαθιά και την Ευρώπη. Ήταν ένας εξαιρετικός άνθρωπος, ένα ανήσυχο πνεύμα που επιλέγει να γράφει μια ποίηση απλή, που να απευθύνεται στον λαό, και τα ποιήματα του ηχούσαν το χρώμα της ελευθερίας και χρωμάτιζαν με τα μελανότερα χρώματα την τυραννία των Ελλήνων από τους Οθωμανούς.

Ο Ρήγας έβαλε όλη του την γνώση, στην υπηρεσία του λαού. Ο «Θούριος» θρόνιασε πάνω στα χείλη των σκλαβωμένων κι έγινε σημαία μέσα στα μυαλά των ραγιαδων, τους οδηγούσε σαν παιάνας προς την ελληνική επανάσταση.

Το πολιτικό όραμα του Ρήγα, συνίστατο στην δημιουργία μιας πολυεθνικής βαλκανικής επικράτειας, που θα ήταν απαλλαγμένη από την τυραννία των Οθωμανών, και στην οποία όλοι οι λαοί των Βαλκανίων, θα συνεργάζονταν και θα απελευθερωνόντουσαν.

Μέσα σε όλη αυτήν την ιδέα και το όραμα του, κυρίαρχη θέση και πρωταγωνιστικό ρόλο έχουν οι Έλληνες, γιατί είχαν αποκτήσει μια τεράστια ιστορική εμπειρία και είχαν γνώσεις διοίκησης.

Εξέδωσε μεταξύ πολλών, την «Χάρτα» ένας μεγάλων διαστάσεων χάρτη, ο οποίος απεικονίζει τον ελλαδικό χώρο και ευρύτερα την περιοχή της Βαλκανικής χερσονήσου, νότια του Δούναβη.

Μια επανάσταση προϋπόθετε την πνευματική αναγέννηση και αφύπνιση του γένους, με μέσα απλά, εκκλαϊκευμένα, ώστε όταν έρθει η ώρα της επανάστασης, να είναι όλοι έτοιμοι. Είχε καταλάβει ο Ρήγας, ότι αυτή η πνευματική αφύπνιση και η μόρφωση των Ελλήνων, έπρεπε να γίνει με μέσα εύκολα και κατανοητά.

Έτσι η «Χάρτα», από πολύ νωρίς θεωρήθηκε ένα από τα πολύ σημαντικά έργα του, συμπλήρωμα του «Θούριου», και σημαντικό εργαλείο για την διάδοση των επαναστατικών ιδεών του.

Μετά την σύλληψη του, οι Αυστριακοί τον παρέδωσαν στους Τούρκους και δολοφονήθηκε μαζί με τους συντρόφους του. Την ώρα που έκλεινε τα μάτια του, απέμεναν 23 χρόνια για να ξεσπάσει η ελληνική επανάσταση.

Μια επανάσταση που τελικά πέτυχε, ανάμεσα στις τόσες άλλες που είχαν πνιγεί στο αίμα. Πέτυχε γιατί τα κλαδιά αυτού του δέντρου, του Ρήγα Φεραίου, απλώθηκαν και δεν πήγε τυχαία η θυσία του. Απλώθηκαν και κατέπνιξαν την τυραννία.

Τη διάλεξη μπορείτε να παρακολουθήσετε εδώ:

[«Γνωρίζω την ελληνική μου ταυτότητα»: Ρήγας Βελεστινλής](#)